

Antic mas de la Muga

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Damunt de l'obaga de la Muga, a sota de la roca de la Moixa i cambra dels bocs
Emplaçament	Pista de Molnell a la Muga (PK.5) camí fitat a la dreta que en 500 mts hi va en direcció Oreis
Alçada:	1300
Coordenades:	
Latitud:	42.27767
Longitud:	1.76988
UTM Est (X):	398568
UTM Nord (Y):	4681339

Classificació

Número de fitxa	08093 - 59
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval Modern
Segle	XIV-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En ruïnes, encara amb algunes parets altes però cobert de vegetació, arços i runa
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	08092A002000170000YK
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dc., 04/12/2019 - 01:00

Descripció

Ruïnes d'un important mas situat en el vessant solell de la serra de Molnell a sota mateix de la roca i serra de la Moixa i en un punt dominant en el qual es té una ampla visió de l'obaga de la Muga, de Molnell, Murcurols i també de la pleta de Molnell i de les "arrugues de Molnell" i pas de la Cabra. Del conjunt de construccions es pot identificar el volum de la casa principal, el de les pallisses, el dels coberts annexos i fins hi tot el de l'era al costat del camí que condueix a Oreis i també al fons de la vall. Tot aquest conjunt d'edificacions es situen en terrasses artificials orientades en sentit sud i disposades en diferents nivells. El volum principal de la masia és de planta rectangular, dividit en dues crugies i possiblement hauria estat compost per una planta i un primer pis cobert amb teulada a dues vessants amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a migdia, indret en el qual s'hi hauria obert la porta d'entrada o principal, Malauradament només es conserven en una alçada força considerable els murs de tramuntana, part del mur de llevant i el de ponent. En canvi el mur de migdia està pràcticament aterrat i només es mantenen en bon estat algunes cantonades i el bastiment de la porta d'entrada a la casa amb l'ampit. L'aparell constructiu és de murs de maçoneria a base de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb morter de calç molt pobre i fragments de llosa a trenca junt. Únicament són amb carreus més ben treballats les cantonades d'alguns murs. A la paret mitgera de tancament oest i mirant a l'era es poden veure per la part interna i mig coberts de vegetació i a tocar del nivell de terra; dos arcs de rebaixats de pedra amb les dovelles disposades a "sardinell" i situats a diferent alçada. També s'hi poden endevinar traces d'altres elements de l'antiga masia mig coberts de vegetació i molsa. Al costat oest d'aquest volum i paral·lel al camí d'Oreis es situa en una terrassa inferior un cos rectangular amb el mur nord completament cec i el mur sud amb traces de pilars que haurien sostingut l'antiga coberta. Per les característiques d'aquest cos i emplaçament, molt possiblement hauria estat la part de les quadres i les pallisses i amb una factura molt similar als coberts que hi ha a la masia del Puig, a Molnell, Murcurols, la Torre de Faia... Seguint el model característic aquest element de dues plantes hauria estat construït mitjançant pilars de pedra que haurien sostingut la coberta de teula ceràmica damunt cavalls i llates de fusta. Encara es conserven dos pilars quadrats. L'aparell dels seus murs és de maçoneria i carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç molt pobre i formant filades molt irregulars. Aquest volum, adossat al cos principal de la casa hauria donat a l'era principal de la casa, sostinguda per murs artificials i tancada darrere un baluard de factura semblant a la resta d'edificacions. Sembla ser que al costat de ponent i també a tramuntana hi hauria hagut altres construccions relacionades amb dependències i quadres de l'antic mas. Aquest conjunt d'estructures estan cobertes de vegetació i amagades enmig del bosc que fan difícil de poder-les veure a l'estiu.

Observacions:

Sembla que aquest important mas hauria tingut unes característiques molt similars al mas de Molnell, al mas del Puig o altres de Brocà i Gavarrós. Del compendi de construccions que el formen sembla que l'element més antic és el cos quadrangular principal de la masia amb elements que datarien de mitjans del segle XIV, com seria el cas del mur oest amb els arcs rebaixats. La resta d'elements podrien ser ja del segle XVI, XVII o fins hi tot XVIII. Caldria una exploració i documentació exhaustiva

Història

Malgrat que l'alou de Molnell ja es documenti de mitjans del segle IX o X, pensem que els masos de la Muga són més tardans ja que aquest veïnat i masos de la Muga comencen a ser esmentats per la documentació baganesa a partir del segle XIV posant de manifest la importància d'aquests llocs en temps medievals. De la Muga en procedia un tal Berenguer de la Muga el qual va ser absolt del tribut de remença

per part de Galceran de Pinós el 1421 per 18 florins d'or d'aragó. (Serra i Vilaró, 1989. Baronies. Llibre II. P-334.. Abans que això succeís aquest Tal Berenguer de la Muga "Ça Muga" havia abandonat el mas i el senyor adreçà una carta a aquest Berenguer que si pels volts de Sant Joan no havia tornat hi establiria un altre pagès (Baronies ob. Cit p, 336. De la Muga també en procedia un home soliu, del tribut de remença a Jaume de la Muga i que en va fer davant de Sibil·la, la donzella de Guillem de Murcurols. (Baronies. Ob cit. P. 340). Aquest Muga o de ça Muga cal no confondre'ls amb els batlles de la Pobla de Lillet i que Serra i Vilaró confon amb la mateixa procedència. L'abandó del mas de la Muga es deuria produir a mitjans del segle XIX ja que apareix citat en el cadastre de Gisclareny de 1776 i també el cens de 1863. Sembla que no va sobreviure a l'emigració del 1900 interpretant que havia quedat abandonat. De la Muga també en faria al·lusió la mateixa dita d'Oreis "A la Muga, vila; a Aureis ciutat; Barcelona un prat mai s'ha vist al foc tantes olles amb tant poc cuinat". Segons Serra i Vilaró la última llar era la de la bruixa , voltada de closques de nou i un ou. Eren les olles (Serra i Vilaró, 1989. Llibre I. P-435)

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-71,200. CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí. P.43. MARTIN E (2005). Una mirada sobre la història de Gsclareny. P. 55. SERRA I VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. InvestIgació als seus arxius. Llibres I, II i III. AHG. Cadastre de 1776. ACA. Llibrets de compliment pasqual. Amillarament de 1863 extret de Martín, E; 2005. Annex 21 i 22. ADCU. Acta de Consgració de Sant Miquel de Turbians.

